HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

23 ianuarie 2025 *

„Trimitere preliminară – Articolul 267 TFUE – Noțiunea de «instanță» – Cooperare judiciară în materie civilă – Certificat european de moștenitor – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Articolul 67 alineatul (1) – Hotărâri luate de autoritatea emitentă – Neexercitarea unei funcții jurisdicționale – Inadmisibilitate”

În cauza C-187/23 [Albausy] [i],

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Amtsgericht Lörrach (Tribunalul Districtual din Lörrach, Germania), prin decizia din 21 martie 2023, primită de Curte la 23 martie 2023, în procedura inițiată de

E. V. G.-T.

cu participarea:

P. T.,

F. T.,

G. T.,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul I. Jarukaitis (raportor), președintele Camerei a patra, îndeplinind funcția de președinte al Camerei cincea, și domnii D. Gratsias și Z. Csehi, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna N. Mundhenke, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 31 ianuarie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru E. V. G.-T., de T. C. Pfeiffer, Rechtsanwalt;

– pentru guvernul german, de J. Möller, M. Hellmann și J. Simon, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

[i] Denumirea prezentei cauze este fictivă. Ea nu corespunde numelui niciunei părți din procedură.

– pentru guvernul spaniol, de I. Herranz Elizalde, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de J. Vondung și W. Wils, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 aprilie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de E. V. G.-T. în urma decesului soțului său în vederea eliberării unui certificat european de moștenitor în care să fie desemnată ca unică moștenitoare.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 650/2012

3 Considerentele (7), (8), (67) și (71) ale Regulamentului nr. 650/2012 au următorul cuprins:

„(7) Funcționarea corespunzătoare a pieței interne ar trebui facilitată prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care se confruntă în prezent cu dificultăți în exercitarea propriilor drepturi în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate. În spațiul european de justiție, cetățenii trebuie să își poată organiza din timp succesiunea. Trebuie garantate într-un mod eficient drepturile moștenitorilor și legatarilor, ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale creditorilor succesiunii.

(8) Pentru a atinge obiectivele respective, prezentul regulament ar trebui să reunească dispoziții privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea – sau, după caz, acceptarea–, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

[…]

(67) Pentru ca o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune[a Europeană] să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace, moștenitorii, legatarii, executorii testamentari sau administratorii patrimoniului succesoral ar trebui să își poată dovedi cu ușurință statutul și/sau drepturile și competențele într-un alt stat membru, de exemplu într-un stat membru unde se situează bunurile succesorale. Pentru a le permite aceasta,

prezentul regulament ar trebui să prevadă crearea unui certificat uniform, certificatul european de moștenitor (denumit în continuare «certificatul»), care să fie emis pentru a fi utilizat în alt stat membru. […]

[…]

(71) Certificatul ar trebui să producă aceleași efecte în toate statele membre. Certificatul nu ar trebui să aibă forță executorie în sine, ci efect probatoriu și ar trebui să se considere că certificatul dovedește în mod fidel elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice, precum condițiile de fond ale dispoziției pentru cauză de moarte. Efectele probatorii ale certificatului nu ar trebui să fie extinse la elemente care nu sunt reglementate prin prezentul regulament, cum ar fi, de exemplu, problema filiației sau, în cazul unui anumit bun, aceea de a stabili dacă acesta a aparținut sau nu defunctului. […]"

4 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Definiții", prevede:

„(1) În sensul prezentului regulament:

[…]

(c) «testament conjunctiv» înseamnă un testament întocmit de două sau mai multe persoane într-un singur act;

[…]

(g) «hotărâre" înseamnă orice hotărâre în materie de succesiuni pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, indiferent de denumirea acesteia, inclusiv o hotărâre privind stabilirea de către un grefier a cheltuielilor de judecată;

[…]

(2) În sensul prezentului regulament, termenul «instanță judecătorească» include orice autoritate judiciară și toate celelalte autorități și profesioniști din domeniul juridic competenți în materie de succesiuni, care exercită atribuții judiciare sau acționează în baza delegării de competențe de către o autoritate judiciară sau acționează sub controlul unei autorități judiciare, cu condiția ca aceste autorități și profesioniști din domeniul juridic să ofere garanții în ceea ce privește imparțialitatea și dreptul tuturor părților de a fi audiate și cu condiția ca hotărârile pronunțate de aceștia în temeiul legii statului membru în care își exercită activitatea:

(a) să poată face obiectul unei căi de atac sau al unui control de către o autoritate judiciară; și

(b) să aibă o forță și un efect similare cu cele ale unei hotărâri a unei autorități judiciare privind aceleași aspecte.

[…]"

5 Capitolul VI din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Certificatul european de moștenitor", cuprinde articolele 62-73 din acesta.

6 Articolul 63 din acest regulament, intitulat „Scopul certificatului”, prevede la alineatul (2):

„Certificatul poate fi utilizat, în special, pentru a proba unul sau mai multe dintre următoarele:

(a) statutul și/sau drepturile fiecărui moștenitor sau, după caz, ale fiecărui legatar menționat în certificat și cotele-părți respective din patrimoniul succesoral;

(b) atribuirea unui bun anume sau a anumitor bunuri care fac parte din patrimoniul succesoral moștenitorului/moștenitorilor […];

[…]”

7 Articolul 66 din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Examinarea cererii”, prevede:

„(1) La primirea cererii, autoritatea emitentă verifică informațiile și declarațiile solicitantului, precum și documentele și celelalte mijloace de probă furnizate de acesta. Aceasta efectuează anchetele necesare pentru verificarea respectivă, din oficiu, atunci când acest lucru este prevăzut în propria legislație sau atunci când este autorizat de aceasta sau îl invită pe solicitant să furnizeze orice alte dovezi pe care le consideră necesare.

[…]

(4) Autoritatea emitentă ia toate măsurile necesare pentru a informa beneficiarii cu privire la cererea de emitere a unui certificat. Dacă este necesar pentru stabilirea elementelor ce urmează a fi certificate, aceasta audiază orice persoană implicată și orice executor sau administrator și face anunțuri publice prin care oferă altor posibili beneficiari ocazia să își invoce drepturile.

[…]”

8 Articolul 67 din acest regulament, intitulat „Eliberarea certificatului”, prevede:

„(1) Autoritatea emitentă eliberează fără întârziere certificatul, în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul capitol, atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile unor elemente specifice. Aceasta utilizează formularul elaborat în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 81 alineatul (2).

Autoritatea emitentă nu eliberează certificatul mai ales dacă:

(a) elementele care trebuie certificate fac obiectul unei contestații;

(b) certificatul nu ar fi în conformitate cu o hotărâre referitoare la aceleași elemente.

(2) Autoritatea emitentă ia toate măsurile necesare pentru a informa beneficiarii cu privire la eliberarea certificatului.”

9 Articolul 69 din regulamentul menționat, intitulat „Efectele certificatului”, prevede:

„(1) Certificatul produce efecte în fiecare stat membru fără a fi necesară nicio procedură specială.

(2) Se prezumă că certificatul probează cu exactitate elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice. Se prezumă că persoana menționată în certificat drept moștenitor […] are statutul menționat în certificat și/sau este titular al drepturilor sau al puterilor stipulate în certificat, fără alte condiții și/sau restricții aferente acelor drepturi sau puteri decât cele stipulate în certificat.

(3) Se consideră că orice persoană care, acționând pe baza informațiilor atestate în certificat, efectuează plăți sau transmite bunuri unei persoane menționate în certificat drept persoană autorizată să accepte plăți sau bunuri a încheiat tranzacții cu o persoană autorizată să accepte plăți sau bunuri, cu excepția cazului în care această persoană știe că cele conținute în certificat nu corespund realității sau nu are cunoștință de acest fapt din cauza unei neglijențe grave.

[…]"

10 Articolul 72 din același regulament, intitulat „Căi de atac", prevede:

„(1) Hotărârile luate de autoritatea emitentă în temeiul articolului 67 pot fi contestate de orice persoană care are dreptul să solicite un certificat.

[…]

Contestația se înaintează unei autorități judiciare din statul membru al autorității emitente, în conformitate cu legislația acelui stat.

[…]"

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014

11 Articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1329/2014 al Comisiei din 9 decembrie 2014 de stabilire a formularelor menționate în Regulamentul nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2014, L 359, p. 30) prevede:

„Formularul care trebuie utilizat pentru certificatul european de moștenitor, menționat la articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 650/2012], este formularul nr. V, prevăzut în anexa 5."

12 Acest formular V cuprinde, pe ultima sa pagină, mențiunea potrivit căreia „[a]utoritatea certifică faptul că a luat toate măsurile necesare pentru a-i informa pe beneficiarii cererii de certificat și că, la momentul întocmirii certificatului, niciunul dintre elementele incluse în acesta nu a fost contestat de către beneficiari".

Dreptul german

FamFG

13 Articolul 26 din Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Legea privind procedurile în materie familială și procedura necontencioasă) din 17 decembrie 2008 (BGBl. 2008 I, p. 2586), în versiunea aplicabilă în procedura principală (denumită în continuare „FamFG”), prevede:

„Instanța realizează din oficiu cercetările necesare în vederea constatării faptelor pertinente pentru soluționarea cauzei.”

14 Articolul 352e din FamFG, intitulat „Decizia privind cererile de eliberare a certificatului de calitate de moștenitor”, prevede:

„(1) Certificatul de calitate de moștenitor se emite numai dacă instanța competentă în materie succesorală consideră că au fost stabilite faptele necesare pe care se întemeiază cererea. Instanța se pronunță prin ordonanță. Ordonanța produce efecte de la data la care este adoptată. Notificarea ordonanței nu este necesară.

(2) În cazul în care este contrară voinței uneia dintre persoanele interesate, ordonanța i se comunică acesteia. În acest caz, instanța suspendă executarea imediată a ordonanței, iar emiterea certificatului de calitate de moștenitor se amână până la rămânerea definitivă a ordonanței.

(3) Dacă certificatul de calitate de moștenitor a fost deja eliberat, calea de atac formulată împotriva ordonanței este admisibilă numai dacă se solicită anularea acestui certificat.”

Legea privind dreptul succesoral internațional și de modificare a dispozițiilor referitoare la certificatul de calitate de moștenitor, precum și a altor dispoziții

15 Articolul 35 alineatul (1) din Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (Legea privind dreptul succesoral internațional și de modificare a dispozițiilor referitoare la certificatul de calitate de moștenitor, precum și a altor dispoziții) din 29 iunie 2015 (BGBl. 2015 I, p. 1042) prevede:

„Dacă Regulamentul [nr. 650/2012] și dispozițiile din prezenta secțiune nu prevăd altfel, se aplică [FamFG].”

16 Articolul 39 din această lege, intitulat „Natura deciziei”, prevede:

„(1) Dacă sunt îndeplinite condițiile pentru emiterea unui certificat european de moștenitor, instanța emite în original certificatul european de moștenitor. Dacă sunt îndeplinite condițiile pentru eliberarea unei copii certificate sau pentru prelungirea perioadei de valabilitate a unei copii certificate, instanța eliberează o copie certificată sau prelungește perioada de valabilitate a copiei certificate. În toate celelalte cazuri, instanța se pronunță prin ordonanță.

(2) Pentru emiterea unui certificat european de moștenitor și pentru eliberarea unei copii certificate se utilizează formularul menționat la articolul 67 alineatul (1) a doua teză coroborat cu articolul 81 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

17 P. M. J. T., cetățean francez, cu ultimul domiciliu în Germania, a decedat la 15 septembrie 2021.

18 La 23 noiembrie 2021, E. V. G.-T., soția supraviețuitoare, reprezentată de mandatarul său *ad litem*, a introdus o cerere de emitere a unui certificat european de moștenitor la Amtsgericht Lörrach (Tribunalul Districtual din Lörrach, Germania), instanța de trimitere, prin care a solicitat să fie desemnată drept moștenitoare unică a defunctului. În acest scop, ea a prezentat un testament conjunctiv datat 23 iulie 2020, scris de mână de soția supraviețuitoare și semnat de aceasta și de defunct, prin care cei doi soți se desemnau reciproc drept unici moștenitori.

19 Pe de altă parte, este cert că exista un testament anterior, datat 31 mai 2001, scris de mână și semnat de P. M. J. T., prin care acesta din urmă îi indicase ca moștenitori pe cei doi nepoți ai săi și îl însărcinase pe fiul său cu organizarea funeraliilor sale în Spania.

20 Fiul și nepoții defunctului consideră că testamentul din 23 iulie 2020 nu este valabil. În această privință, ei susțin în fața instanței de trimitere că defunctul nu mai avea capacitatea de a dispune pentru cauză de moarte la momentul întocmirii acestui testament și că semnătura aplicată pe acesta nu este a sa.

21 Această instanță a constatat că susținerile fiului și ale nepoților defunctului sunt nefondate. Pe de o parte, împrejurarea, invocată de aceștia, că defunctul se afla uneori într-o stare de confuzie nu ar fi suficientă pentru a se concluziona în sensul unei asemenea incapacități sau pentru a se examina mai în amănunt această contestație prin intermediul unei măsuri suplimentare de cercetare judecătorească. Pe de altă parte, instanța menționată a constatat autenticitatea semnăturii defunctului care figura pe testamentul conjunctiv după ce a comparat-o cu eșantioane de semnătură anterioare de care dispunea. În consecință, aceeași instanță apreciază că soția supraviețuitoare este unica moștenitoare a defunctului.

22 În ceea ce privește îndoielile instanței de trimitere, în primul rând, aceasta ridică problema dacă contestațiile menționate la punctul 20 din prezenta hotărâre pot împiedica eliberarea certificatului european de moștenitor. În această privință, ea subliniază că articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 ar putea fi interpretat în sensul că vizează nu numai contestațiile formulate în cadrul unei proceduri distincte de procedura de eliberare a unui certificat european de moștenitor, ci și pe cele invocate în cadrul acestei din urmă proceduri. În acest caz, contestațiile formulate de fiul și de nepoții defunctului în fața instanței de trimitere ar putea să împiedice în speță eliberarea certificatului solicitat de soția supraviețuitoare.

23 În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă autoritatea emitentă poate examina contestațiile formulate în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor sau dacă orice contestație de această natură împiedică în mod necesar eliberarea acestui certificat. Această instanță mai precizează că această chestiune face obiectul unor controverse în dreptul german.

24 În al doilea rând, potrivit explicațiilor instanței de trimitere, mandatarul *ad litem* al soției supraviețuitoare intenționează să depună o cerere de eliberare a unui certificat de calitate de moștenitor, precum cel prevăzut la articolul 352e din FamFG, în cazul suspendării procedurii principale, situație în care contestațiile formulate de fiul și de nepoții defunctului vor trebui examinate în temeiul dreptului național în cadrul acelei proceduri. Această instanță ridică în

această privință problema dacă articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretat în sensul că contestațiile care ar fi fost respinse în cadrul unei alte proceduri decât procedura de eliberare a unui certificat european de moștenitor, precum procedura referitoare la eliberarea certificatului de calitate de moștenitor, se opun totuși eliberării certificatului european de moștenitor.

25 În al treilea rând, dat fiind că contestațiile fiului și ale nepoților defunctului sunt lipsite de temei în cadrul procedurii principale, instanța de trimitere consideră că cauza se află în stare de judecată, chiar și fără o cercetare judecătorească formală. Această instanță ridică problema dacă astfel de contestații, insuficient dovedite, sunt în egală măsură vizate de articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 și, prin urmare, sunt susceptibile să împiedice eliberarea certificatului european de moștenitor. Instanța amintită menționează de asemenea, în acest context, posibilitatea formulării unor contestații abuzive.

26 În al patrulea rând, în ipoteza în care instanța de trimitere ar fi autorizată să examineze contestațiile formulate în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor, s-ar pune problema dacă și sub ce formă trebuie indicate motivele de respingere a acestor contestații. Normele de procedură cuprinse în Regulamentul nr. 650/2012 nu ar prevedea ca eliberarea certificatului european de moștenitor să fie însoțită de o hotărâre. Această instanță subliniază, în plus, că formularul care trebuie utilizat pentru eliberarea unui certificat european de moștenitor, prevăzut la articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014, astfel cum figurează în anexa 5 la acest regulament, cuprinde declarația potrivit căreia „[a]utoritatea certifică faptul că a luat toate măsurile necesare pentru a-i informa pe beneficiarii cererii de certificat și că, la momentul întocmirii certificatului, niciunul dintre elementele incluse în acesta nu a fost contestat de către beneficiari”.

27 În aceste condiții, Amtsgericht Lörrach (Tribunalul Districtual din Lörrach) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretat în sensul că vizează și contestațiile din însăși procedura de emitere a certificatului european de moștenitor pe care instanța nu are dreptul de a le examina, astfel încât acest articol nu vizează doar contestațiile formulate într-o altă procedură?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la [prima] întrebare, articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretat în sensul că un certificat european de moștenitor nu poate fi emis nici în cazul în care contestațiile au fost formulate în procedura de eliberare a certificatului european de moștenitor, chiar dacă acestea au fost deja examinate în procedura privind certificatul de calitate de moștenitor prevăzută de dreptul german?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la [prima] întrebare, articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretat în sensul că vizează orice contestații, chiar dacă acestea sunt neîntemeiate și, în această privință, nu sunt necesare activități formale în materie de probă?

4) În cazul unui răspuns negativ la [prima] întrebare, care este forma în care instanța trebuie să indice motivele pentru care a respins contestațiile și a eliberat certificatul european de moștenitor?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

28 Guvernul spaniol contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară. Deși admite că instanța de trimitere are calitatea de „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, acest guvern apreciază totuși că activitatea care constă în eliberarea unui certificat european de moștenitor, astfel cum este reglementată de Regulamentul nr. 650/2012, nu ține de exercitarea unei funcții jurisdicționale.

29 Acest guvern susține mai întâi că faptul că eliberarea unui certificat european de moștenitor poate fi încredințată unei instanțe judecătorești sau unei alte autorități competente este un indiciu al naturii sale administrative. În continuare, procedura de eliberare a acestui certificat nu ar fi concepută pentru a se examina și a se soluționa chestiuni litigioase între potențialii beneficiari ai succesiunii. În sfârșit, certificatul european de moștenitor nu ar produce efectele obligatorii proprii unei hotărâri judecătorești și ar avea doar un caracter informativ.

30 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că instanțele naționale au competența să sesizeze Curtea numai dacă există un litigiu pendinte pe rolul lor și dacă sunt chemate să se pronunțe în cadrul unei proceduri destinate să se finalizeze printr-o decizie cu caracter jurisdicțional (Hotărârea din 28 februarie 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punctul 34, și Hotărârea din 3 mai 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punctul 42).

31 Prin urmare, competența unui organism de a sesiza Curtea trebuie să se stabilească atât în funcție de criterii structurale, cât și de criterii funcționale. În această privință, un organism național poate fi calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE atunci când îndeplinește o funcție jurisdicțională, în timp ce, atunci când exercită alte funcții, în special de natură administrativă, această calificare nu îi poate fi recunoscută (Hotărârea din 3 mai 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punctul 43).

32 În consecință, pentru a stabili dacă un organism național căruia i-au fost conferite prin lege funcții de natură diferită trebuie să fie calificat drept „instanță” în sensul articolului 267 TFUE, este necesar să se verifice care este natura specifică a funcțiilor pe care le exercită în contextul normativ specific în care este chemat să sesizeze Curtea (Hotărârea din 3 mai 2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, punctul 44).

33 În speță, din explicațiile instanței de trimitere reiese că aceasta ridică problema prerogativelor care îi sunt conferite în cadrul specific al procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor, astfel cum este reglementată de capitolul VI din Regulamentul nr. 650/2012.

34 Din aceste explicații reiese de asemenea că, în cadrul procedurii principale, fiul și nepoții defunctului au formulat mai multe contestații pentru a împiedica eliberarea certificatului european de moștenitor solicitat de soția supraviețuitoare a acestuia din urmă. Instanța de trimitere ridică problema consecințelor care trebuie desprinse din existența acestor contestații.

35 Această instanță arată în această privință că, în temeiul dreptului său național, este competentă să statueze asupra unor asemenea contestații, printre altele atunci când ele sunt formulate cu ocazia eliberării unui certificat de calitate de moștenitor. Prin urmare, ea ridică problema dacă poate soluționa și contestațiile menționate atunci când ele survin în cadrul unei proceduri de eliberare a unui certificat european de moștenitor, supusă regimului stabilit în capitolul VI din Regulamentul nr. 650/2012.

36 Prin intermediul primelor trei întrebări pe care le-a adresat Curții, instanța de trimitere urmărește să afle în special dacă acest regulament conferă, ca atare, autorității sesizate cu o cerere de eliberare a unui certificat european de moștenitor competența de a soluționa litigiile rezultate din contestațiile formulate în cursul procedurii de eliberare a acestui certificat. Prin intermediul celei de a patra întrebări, această instanță ridică problema formei sub care această autoritate ar trebui eventual să enunțe motivele care au determinat-o să respingă contestațiile și să elibereze certificatul european de moștenitor.

37 Rezultă din ceea ce precedă că prin interpretarea Regulamentului nr. 650/2012 solicitată de instanța de trimitere se urmărește să se aprecieze dacă ea exercită funcții jurisdicționale, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 31 din prezenta hotărâre, în cadrul specific al procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor. Întrucât calitatea de „instanță” în sensul articolului 267 TFUE constituie o condiție de admisibilitate a cererii de decizie preliminară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2020, Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, punctul 42), este necesar să se procedeze la această interpretare pentru a se statua cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară.

38 Potrivit articolului 67 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 650/2012, autoritatea emitentă eliberează certificatul european de moștenitor atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile unor elemente specifice. În conformitate cu articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din acest regulament, autoritatea emitentă nu eliberează acest certificat în special „dacă elementele care trebuie certificate fac obiectul unei contestații”.

39 În vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul ei și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 12 octombrie 2023, KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, punctul 32).

40 În ceea ce privește, în primul rând, modul de redactare a articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012, trebuie arătat că această dispoziție vizează fără distincție orice situație în care elementele care trebuie certificate fac obiectul unei „contestații”. Rezultă astfel că dispoziția menționată vizează orice contestație, fără a distinge după cum aceasta a fost formulată în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor sau în cadrul altei proceduri.

41 Trebuie totodată arătat în această privință că niciuna dintre versiunile lingvistice ale articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012, printre care versiunile în limbile germană („*wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind*”), spaniolă („*si los extremos que se han de certificar son objeto de oposición*”), engleză („*if the elements to be certified are being challenged*”), franceză („*si les éléments à certifier sont contestés*”), italiană („*gli elementi de certificare sono oggetto di contestazione*”), lituaniană („*jei ginčijami patvirtintini faktai*”) și suedeză („*om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas*”), nu impune în mod formal ca elementele care trebuie certificate să fi fost contestate în cadrul unei alte proceduri decât cea care are ca obiect eliberarea certificatului european de moștenitor.

42 Rezultă că o contestație care vizează elementele care trebuie certificate, formulată în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor, trebuie, în principiu, să împiedice eliberarea acestui certificat.

43 În ceea ce privește, în al doilea rând, contextul în care se înscrie articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012, trebuie amintit, *primo*, că, potrivit acestui articol 67 alineatul (1) primul paragraf, autoritatea emitentă eliberează fără întârziere certificatul „atunci când elementele care trebuie certificate au fost stabilite”.

44 Din această cerință se poate deduce, *a contrario*, că autoritatea emitentă trebuie să refuze eliberarea acestui certificat atunci când elementele care trebuie certificate nu pot fi considerate „stabilite”, printre altele din cauza contestațiilor formulate în cadrul procedurii de eliberare a certificatului menționat.

45 *Secundo*, articolul 66 din Regulamentul nr. 650/2012 prevede la alineatul (1) obligația autorității emitente de a verifica informațiile și declarațiile solicitantului, precum și documentele și celelalte mijloace de probă furnizate de acesta.

46 În plus, articolul 66 alineatul (4) din acest regulament impune autorității emitente obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a informa beneficiarii cu privire la cererea de emitere a unui certificat. Dacă este necesar pentru stabilirea elementelor ce urmează a fi certificate, această autoritate trebuie de asemenea să audieze orice persoană implicată și orice executor sau administrator și să facă anunțuri publice prin care oferă altor posibili beneficiari ocazia să își invoce drepturile.

47 Or, prevăzând aceste obligații de audiere și de informare, legiuitorul Uniunii a avut în mod necesar în vedere posibilitatea ca, în cursul examinării cererii de emitere a unui certificat european de moștenitor, să fie formulate contestații și ca acestea să împiedice eventual eliberarea acestui certificat.

48 În consecință, conținutul obligației de examinare prevăzute la articolul 66 din Regulamentul nr. 650/2012, în special la alineatul (4) al acestui articol 66, confirmă de asemenea interpretarea reținută la punctul 42 din prezenta hotărâre.

49 *Tertio*, această interpretare este confirmată de conținutul formularului V, care figurează în anexa 5 la Regulamentul de punere în aplicare nr. 1329/2014. În conformitate cu articolul 67 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 650/2012, autoritatea emitentă trebuie să utilizeze în mod obligatoriu acest formular pentru a elibera certificatul european de moștenitor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, punctul 46). Or, formularul menționat cuprinde, pe ultima sa pagină, o declarație prin care autoritatea emitentă certifică faptul că „la momentul întocmirii certificatului niciunul dintre elementele incluse în acesta nu a fost contestat de către beneficiari”.

50 În al treilea rând, interpretarea menționată este susținută și de obiectivele Regulamentului nr. 650/2012, el urmărind, așa cum reiese din considerentele (7) și (8) ale acestuia, să ajute moștenitorii și legatarii, celelalte persoane apropiate defunctului, precum și creditorii succesiunii să își valorifice drepturile în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate, precum și să permită cetățenilor Uniunii să își pregătească succesiunea (Hotărârea din 9 martie 2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, punctul 41 și jurisprudența citată).

51 Din considerentul (67) al acestui regulament reiese că certificatul european de moștenitor a fost creat pentru a permite moștenitorilor, legatarilor, executorilor testamentari sau administratorilor patrimoniului succesoral să își dovedească cu ușurință statutul și/sau drepturile și competențele

într-un alt stat membru, de exemplu într-un stat membru unde se situează bunurile succesorale, pentru ca o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace.

52 Trebuie amintit de asemenea că, după cum confirmă considerentul (71) al regulamentului menționat, certificatul european de moștenitor produce efecte în fiecare stat membru fără a fi necesară nicio procedură specială și că se prezumă că el probează cu exactitate elementele stabilite în temeiul legii aplicabile succesiunii sau în temeiul oricărei alte legi aplicabile elementelor specifice, precum și statutul și drepturile persoanelor desemnate ca fiind moștenitori, legatari, executori testamentari sau administratori ai patrimoniului succesoral, conform articolului 69 alineatele (1) și (2) din acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 2021, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, punctul 23).

53 În acest context, o interpretare a articolului 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012 care ar autoriza eliberarea și utilizarea unui certificat european de moștenitor în condițiile în care elementele care trebuie certificate fac obiectul unor contestații ar risca să fie o sursă de litigii privind actele juridice pentru care certificatul a fost utilizat ca mijloc de probă, contravenind astfel obiectivului de facilitare a soluționării succesiunilor cu elemente de extraneitate.

54 Rezultă că obiectivul care a justificat crearea certificatului european de moștenitor, și anume acela de a facilita soluționarea succesiunilor cu elemente de extraneitate, confirmă de asemenea interpretarea articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 în sensul că acest certificat nu poate fi eliberat în prezența unor contestații formulate în cadrul procedurii de emitere, din care rezultă că elementele care trebuie certificate nu pot fi considerate ca fiind stabilite.

55 Cu toate acestea, lipsa unei prerogative conferite autorității emitente de a soluționa contestațiile în cadrul procedurii de eliberare a certificatului european de moștenitor nu interzice acestei autorități să constate că s-a statuat deja cu privire la o contestație formulată în fața sa printr-o hotărâre judecătorească definitivă care a dobândit autoritate de lucru judecat. În această privință, din explicațiile furnizate de instanța de trimitere reiese că aceasta ridică problema dacă dispoziția menționată trebuie interpretată în sensul că orice contestație împiedică în mod necesar eliberarea certificatului european de moștenitor sau dacă Regulamentul nr. 650/2012 conferă autorității emitente prerogativa de a examina și de a respinge o contestație nefondată sau neîntemeiată, precum și, dacă este cazul, de a elibera certificatul în pofida existenței unei atari contestații.

56 În ceea ce privește contestațiile deja examinate în cadrul altei proceduri, care fac obiectul celei de a doua întrebări preliminare, din cererea de decizie preliminară reiese că instanța de trimitere vizează mai precis situația în care contestațiile formulate în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor ar fi fost deja respinse în cadrul altei proceduri. Această instanță ridică în esență problema dacă, în această situație, autoritatea emitentă are prerogativa de a elibera acest certificat în pofida existenței formale a unor contestații.

57 Este necesar să se arate, cu titlu introductiv, că această situație nu este reglementată în mod explicit la articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012. Mai precis, articolul 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (b) din acest regulament vizează situația în care o hotărâre pronunțată în cadrul altei proceduri care privește elementele care trebuie certificate se opune eliberării certificatului solicitat.

58 În aceste condiții, noțiunea de contestație, în sensul articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din regulamentul menționat, trebuie interpretată în mod necesar în sensul că nu vizează contestațiile deja respinse printr-o hotărâre definitivă pronunțată de o autoritate judiciară care statuează în cadrul unei proceduri jurisdicționale. Astfel, în caz contrar, orice contestație ar putea împiedica la nesfârșit eliberarea certificatului european de moștenitor, chiar dacă această contestație ar fi fost deja examinată și respinsă în mod definitiv în cadrul unei proceduri jurisdicționale, indiferent dacă această procedură este cea prevăzută la articolul 72 din același regulament, referitor la căile de atac împotriva unei hotărâri referitoare la eliberarea unui certificat european de moștenitor, sau dacă ea este reglementată doar de dreptul național.

59 Cerința, în acest context, a unei hotărâri care să aibă caracter definitiv decurge din necesitatea de a prezerva fiabilitatea certificatului european de moștenitor în conformitate cu finalitățile amintite la punctele 50 și 51 din prezenta hotărâre, așa cum a arătat în mod întemeiat Comisia Europeană. Astfel, eliberarea acestui certificat în condițiile în care contestații privind elementele care trebuie certificate fac obiectul unei proceduri încă pendinte ar implica în mod necesar riscul ca conținutul certificatului menționat să fie contrazis de o hotărâre pronunțată ulterior în cadrul acelei proceduri.

60 În consecință, numai în momentul în care, în cadrul altei proceduri decât cea având ca obiect eliberarea certificatului european de moștenitor, hotărârea de respingere a unei contestații rămâne definitivă această contestație încetează să împiedice eliberarea acestui certificat în temeiul articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012.

61 Pe de altă parte, este necesar să se arate că articolul 72 din Regulamentul nr. 650/2012 prevede o cale de atac în fața unei autorități judiciare din statul membru al autorității emitente în conformitate cu legislația acelui stat, împotriva oricărei hotărâri luate de această autoritate emitentă în temeiul articolului 67 din acest regulament.

62 Rezultă că orice hotărâre luată de autoritatea emitentă la finalul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor, în conformitate cu articolul 67 alineatul (1) din regulamentul menționat, nu este, prin ipoteză, definitivă. Astfel, eliberarea unui asemenea certificat, în pofida existenței unor contestații pe care autoritatea emitentă le-ar fi respins ca nefondate sau neîntemeiate, ar implica în mod necesar un risc analog celui identificat la punctul 59 din prezenta hotărâre, și anume riscul ca conținutul acestui certificat să fie repus în discuție printr-o hotărâre pronunțată ulterior în cadrul procedurii prevăzute la articolul 72 din același regulament.

63 În consecință, necesitatea de a prezerva fiabilitatea certificatului european de moștenitor în conformitate cu finalitățile amintite la punctele 53 și 54 din prezenta hotărâre impune interpretarea articolului 67 alineatul (1) al doilea paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 în sensul că orice contestație, chiar dacă pare nefondată sau neîntemeiată, formulată în cadrul procedurii de eliberare a unui certificat european de moștenitor, se opune eliberării acestui certificat, cu excepția contestațiilor respinse definitiv în cadrul altei proceduri, așa cum s-a arătat la punctul 61 din prezenta hotărâre.

64 Pentru a prezerva încrederea cetățenilor Uniunii în certificatul european de moștenitor, este, așadar, imperativ ca acest instrument, care este dotat cu forța probantă stabilită la articolul 63 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012 și care produce efectele prevăzute în special la articolul 69 alineatele (2) și (3) din acest regulament, să nu fie eliberat decât în lipsa oricărei contestații privind elemente care trebuie certificate.

65 În prezența unei asemenea contestații, autoritatea emitentă, care nu dispune de prerogativa de a o soluționa, este obligată să refuze eliberarea certificatului european de moștenitor solicitat, înțelegându-se că acest refuz va putea face obiectul căii de atac prevăzute la articolul 72 din Regulamentul nr. 650/2012. Autoritatea judiciară sesizată cu o atare cale de atac va putea, dacă este cazul, să examineze temeinicia contestațiilor care au împiedicat eliberarea certificatului.

66 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se constate că, cu ocazia luării, în calitate de autoritate emitentă a certificatului european de moștenitor, a unor hotărâri în temeiul articolului 67 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, instanța de trimitere nu exercită o funcție jurisdicțională și, prin urmare, nu este abilitată să sesizeze Curtea în temeiul articolului 267 TFUE.

67 În consecință, cererea de decizie preliminară este inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

68 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Cererea de decizie preliminară introdusă de Amtsgericht Lörrach (Tribunalul Districtual din Lörrach, Germania) prin decizia din 21 martie 2023 este inadmisibilă.

Semnături